

ตัวบ่งชี้คุณาประโยคและคานาหลัก ของคานาประโยคในเด็กวัยก่อนเรียน

Relative Clause Markers and Noun Heads of Relative Clauses in Thai Pre-school Children

กิตติมา อินทรมพรรย¹

Kitima Indrambarya

¹ภาควิชาภาษาสาตร์ คณะมนุษยสาตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรสาตร์

Department of Linguistics, Faculty of Humanities, Kasetsart University

Received: July 5, 2019
Revised: August 6, 2019
Accepted: October 3, 2019

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรากฏและไม่ปรากฏตัวบ่งชี้
คุณาประโยคและประเภทของคานาหลักในคานาประโยคที่พบในเด็กไทยวัยก่อนเรียน
โดยเก็บข้อมูลภาษาของเด็กวัย 2-5 ปีในการสนทนาธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่าเด็ก
นิยมใช้คานาประโยคที่มีตัวบ่งชี้มากกว่าไม่มีตัวบ่งชี้ และพบการใช้คานาหลักของ
คานาประโยค 4 ประเภท เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ นามวลีที่เป็นส่วนของประโยค
หลัก นามวลีภาคแสดง นามวลีเดี่ยว และสรรพนามสาธูรูป โดยมีแนวโน้มการใช้งาน
ทุกประเภทเพิ่มมากขึ้นตามวัย

คำสำคัญ: คานาประโยค, ภาษาไทย, การรับภาษา, เด็กวัยก่อนเรียน

Abstract

This article aims at analyzing the presence of the relative clause markers and the types of noun heads of relative clauses found in Thai pre-school children. Spontaneous natural speech of children aged 2-5 were collected. Results revealed that children prefer to use relative clauses with markers to those without markers. Moreover, four types of relative clause heads are as follows: noun phrases which are parts of sentences, isolated noun phrases, predicate nouns and null pronouns. The use of all types of relative clause heads tend to increase as children grow older.

Keywords: relative clauses, Thai, language acquisition, preschool children

บทนำ

คุณานุประโยคเป็นประโยคซ้อนประเภทหนึ่งที่พบบ่อยในภาษาไทย ทั้งในภาษาผู้ใหญ่และภาษาเด็ก โดยทั่วไปคุณานุประโยค หมายถึง อนุประโยคที่ทำหน้าที่ขยายคำนามหลัก ประกอบด้วย อนุประโยคที่ฝังตัวในประโยคหลัก และปรากฏหลังคำนามหลักที่ขยาย โดยอาจปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้ ที่ ซึ่ง อัน และคำนามที่ถูกอ้างอิงซึ่งอาจไม่ปรากฏหรือทดแทนด้วยบุรุษสรรพนามได้ (Kullavanijaya, 2006,

Prasithrathsint, Indrambarya & Chaicharoen, 2011) ดังตัวอย่าง

(1) ก. แดงเก็บขนม_i [ที่เธอชอบมัน_i / ___i / ไว้ในกระเป๋าสลึง

ในตัวอย่าง (1) อนุประโยค [ที่เธอชอบมัน / __] ปรากฏหลังคำนามหลัก ขนม โดยประกอบด้วย ประธาน เธอ กริยา ชอบ และ ส่วนเติมเต็มกรรม มัน หรือ ช่องว่าง ที่ต่างอ้างอิงถึงคำนามหลักที่ปรากฏข้างหน้าคือ ขนม นั่นเอง ประโยคนี้ใช้ตัวบ่งชี้คุณานุประโยค ที่ เชื่อมคุณานุประโยคข้างต้น

การศึกษาคุณูประโยคในภาษาไทยมีจำนวนน้อยมาก (Pindabaedya, 2017) แม้ว่าจะพบมากในภาษาอื่นก็ตาม Kim and O'Grady (2015) สำหรับภาษาเกาหลี Brandt, Diessel and Tomasello (2008) สำหรับภาษาเยอรมัน Dasinger and Toupin (1994) สำหรับภาษาสเปนและอิตาลี (อ้างใน Brandt & Diessel & Tomasello 2008:326) ฝรั่งเศส (Hudelot, 1980) (อ้างใน Brandt, Diessel & Tomasello, 2008: 326) ในการศึกษาคุณูประโยคของเด็กวัยก่อนเรียนที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่จากการสังเกตการใช้ภาษาตามธรรมชาติของเด็ก Diessel and Tomasello (2000:137, 139) พบว่าเด็กใช้ Presentational Relative Clause หรือคุณูประโยคนำเสนอ เช่น *Here's a tiger that's gonna scare him.* และเสนอว่าเป็นรูปแบบคุณูประโยคต้นแบบในภาษาเด็ก Brandt, Diessel and Tomasello (2008: 326) ยังได้สนับสนุนแนวคิดเดียวกัน และเสริมว่าเด็กจะเริ่มใช้ประโยคง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน จากนั้นจึงมีพัฒนาการในการรับคุณูประโยคที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาลักษณะการสร้างคุณูประโยคของเด็กไทย โดยเน้นที่รูปแบบการใช้คำนามหลักของคุณูประโยคของเด็กวัยก่อนเรียนว่าเป็นลักษณะใด มีการใช้คุณูประโยคนำเสนอมากน้อยเพียงใด ในเบื้องต้นผู้วิจัยพบลักษณะคุณูประโยคนำเสนอที่น่าสนใจ ดังตัวอย่าง (2)

(2) นี่เป็นกระดุก_i [ให้ __, หมา] เด็กชายอายุ 2 ปี
 ประโยค (2) มีคำนาม *กระดุก* เป็นคำนามหลัก ที่ถูกอ้างอิงด้วยช่องว่างในตำแหน่งส่วนเติมเต็มกรรมของกริยา *ให้* โดยไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ โดยทั่วไปประโยค (2) จะสมบูรณ์และเป็นที่ยอมรับในภาษาผู้ใหญ่เมื่อเติมตัวบ่งชี้คุณูประโยค ที่ ในประโยค *นี่เป็นกระดุก_i [ที่ให้ __, หมา]* แต่เด็กวัย 2 ปีไม่ใช้ตัวบ่งชี้ใด ๆ จึงเป็นที่น่าสนใจว่าเด็กในวัย 2 ปีรับตัวบ่งชี้หรือยัง หรือเลือกไม่ใช้ตัวบ่งชี้ดังกล่าว นอกจากนี้ยังพบการไม่ใช้คำนามหลักของคุณูประโยคในประโยค (3)

(3) มี __, [ที่มัน, หุนแรง ๆ] เด็กชายอายุ 5 ปี

ในประโยค (3) เด็กชายวัย 5 ปีสนทนากับครูโดยกล่าวถึงลูกบอลที่หมุนแรง และละคำนามหลัก ลูกบอล ไร่ งานวิจัยในอดีตในภาษาต่างๆ ระบุการใช้คำนามหลักในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งคำนามเดี่ยว คำนามภาคแสดง คำนามที่เป็นประธานและกรรมของประโยค แต่ไม่พบงานที่นำคำนามหลักที่ไม่ปรากฏรูปหรือในที่นี้เรียกว่าสรรพนามสูญรูปมาพิจารณา ผู้วิจัยเห็นว่าเนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาที่สามารถละสรรพนามได้ (Pro-drop language) การปรากฏสรรพนามสูญรูปในตำแหน่งคำนามหลักของคุณานุประโยคเป็นเรื่องน่าสนใจและจัดเป็นรูปแบบหนึ่งของคำนามหลักของคุณานุประโยคที่ควรนำมาศึกษาด้วยเช่นกัน

เนื่องจากการศึกษาการรับคุณานุประโยคโดยตรงในภาษาไทยโดยเฉพาะในช่วงวัยก่อนเรียนยังมีจำนวนน้อย และยังไม่พบการศึกษาที่กล่าวถึงปัญหาข้างต้น การศึกษาการเลือกใช้หรือไม่ใช้ตัวบ่งชี้คุณานุประโยคในเด็กวัยก่อนเรียนและการศึกษารูปแบบคำนามหลักของคุณานุประโยคที่ปรากฏในคุณานุประโยคในเด็กวัยก่อนเรียนจึงเป็นเรื่องน่าสนใจที่ยังไม่มีการศึกษามาก่อน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาลักษณะการใช้ภาษาของเด็กไทยวัยก่อนเรียนจากบทสนทนาตามธรรมชาติระหว่างเด็กกับผู้คุ้นเคยเพื่อศึกษาพัฒนาการรูปแบบคุณานุประโยคที่ใช้งานจริงของเด็กกว่าเป็นไปในทิศทางใด บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะการปรากฏและไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ของคุณานุประโยคในเด็กอายุ 2-5 ปี และ 2) รูปแบบของคำหลักของคุณานุประโยคในเด็กอายุ 2-5 ปี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลภาษาของเด็กที่มีอายุระหว่าง 2-5 ปี จำนวน 37 คน จากครอบครัวชาวไทยที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยเด็กอายุ 2 ปี

จากครอบครัวอาสาสมัคร จำนวน 3 คน เด็กอายุ 3 ปีจากสถานรับเลี้ยงเด็กโรงเรียน
ฤทธิยะวรรณาลัย จำนวน 9 คน และเด็กอายุ 4 ปี และ 5 ปีจากโรงเรียนอนุบาล
ฤทธิยะวรรณาลัย กรุงเทพมหานคร จำนวน 9 คน และ 16 คน ตามลำดับ ดังแสดงใน
ตารางที่ 1 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รับการยืนยันจากโรงเรียนและผู้ปกครองว่ากลุ่มตัวอย่างทุกคน
มีทักษะการได้ยิน พูด และพัฒนาการทางอารมณ์ปกติ และงานวิจัยนี้ได้รับคำยินยอม
ในการศึกษาจากครอบครัวอาสาสมัครและครูประจำห้องเรียน

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการอัดเสียงจากบทสนทนาตามธรรมชาติจากบทสนทนา
ตามธรรมชาติของเด็ก (spontaneous natural speech) ในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือน
กันยายน พ.ศ.2559 ประกอบด้วยข้อมูลที่ได้จากการสนทนาระหว่างแม่กับลูกในเด็กวัย
2 ปี การสนทนาระหว่างครูกับเด็กในเด็กวัย 3 ปี และการสนทนาระหว่างครูกับเด็ก
เด็กกับเด็ก และทีมผู้วิจัยกับเด็ก ในเด็กวัย 4 และ 5 ปี ทั้งนี้การสนทนาระหว่างทีมผู้วิจัย
กับเด็กเป็นบทสนทนาที่เกิดขึ้นระหว่างการเตรียมการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาพิจารณาคัดเลือกคุณาประโยค ตามเกณฑ์
คุณาประโยคในภาษาเด็กที่ Pindabaedya (2017: 75) ระบุว่าประกอบด้วย 1) ส่วน
หลักและส่วนขยาย; 2) ส่วนหลักจะเป็นนามวลีที่ไม่มีอนุพากษอื่นตามหลัง; และ
3) ส่วนขยายต้องอ้างอิงถึงค่านามหลัก โดยอาจมีตัวบ่งชี้ หรือไม่มีก็ได้ และอาจฝังตัว
ในประโยคหลักหรือไม่ก็ได้ ผลการคัดเลือกข้อมูลคุณาประโยคตามเกณฑ์ที่กำหนด
พบข้อมูลจำนวนทั้งหมด 147 ชุดข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลวากยสัมพันธ์ตามแนว
ไวยากรณ์ศัพท์การก

ตารางที่ 1

แสดงกลุ่มตัวอย่างอายุ 2 - 5 ปี

แหล่งข้อมูล	ลักษณะบทสนทนา	อายุ	ชาย	หญิง	รวม
ครอบครัวอาสาสมัคร	แม่-ลูก	2.00-3.00	1	2	3
สถานรับเลี้ยงเด็กโรงเรียน	ครู-เด็ก	3.00-3.12	3	6	9
พุทธนิยวารณาลัย					
โรงเรียนอนุบาล	ครู-เด็ก				
พุทธนิยวารณาลัย	ผู้วิจัย-เด็ก	4.00-4.12	3	6	9
	เด็ก-เด็ก				
โรงเรียนอนุบาล	ครู-เด็ก	5.00-6.04	11	5	16
พุทธนิยวารณาลัย	ผู้วิจัย-เด็ก				
รวม			18	19	37

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ลักษณะของคณานุประโยคของเด็กวัยก่อนเรียน อายุ 2 - 5 ปี ในงานวิจัยนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การปรากฏหรือไม่ปรากฏตัวบ่งชี้คณานุประโยค และรูปแบบของคำหลักของคณานุประโยคที่เด็กสร้าง ดังนี้

การปรากฏหรือไม่ปรากฏตัวบ่งชี้คณานุประโยค

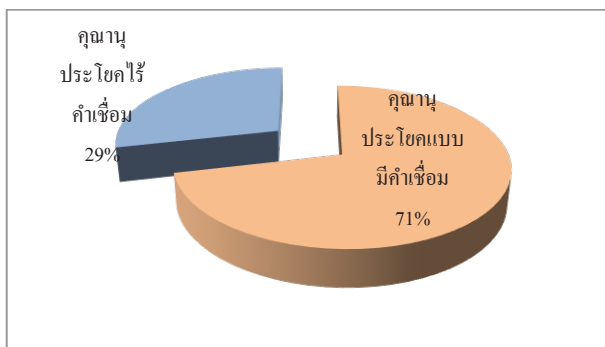
เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ เด็กวัย 2 - 5 ปี สามารถใช้คณานุประโยคทั้งแบบมีตัวบ่งชี้ดังตัวอย่างที่ (4) และคณานุประโยคและแบบไร้ตัวบ่งชี้หรือที่รู้จักกันว่าเป็นคณานุประโยคครูป ดังตัวอย่างที่ (5)

(4) ชอบเด็ก, [ที่__ใส่แวนตา] เด็กชายอายุ 5 ปี

(5) มีคืบ...ตัวแดง....ตัวแดงมันเป็น (ไดโนเสาร์)¹ ตัว (ที่) __, โหดร้ายคับ/

เด็กชายอายุ 5 ปี

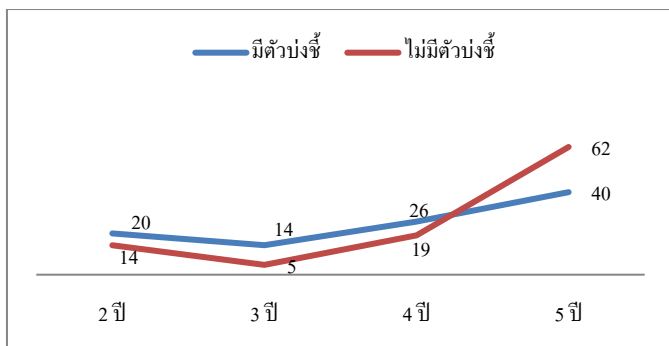
ผลการศึกษาพบการใช้คุณูประโยคแบบมีตัวบ่งชี้ 105 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 71 และการใช้คุณูประโยคแบบไร้ตัวบ่งชี้ 42 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29 จากจำนวนการใช้คุณูประโยคทั้งหมด 147 ครั้ง ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1: การปรากฏตัวบ่งชี้คุณูประโยคในเด็กวัย 2-5 ปี

เมื่อพิจารณาลักษณะการปรากฏและไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ในการใช้คุณูประโยคของเด็กอายุ 2 - 5 ปี จากจำนวนการใช้คุณูประโยคทั้งหมด 147 ครั้ง ตามภาพที่ 2 พบว่าเด็กเลือกใช้และไม่ใช้ตัวบ่งชี้คุณูประโยคเพิ่มขึ้นทุกช่วงอายุ ยกเว้นช่วงอายุ 3 ปี กล่าวคือ ในช่วงอายุ 2 ปี 4 ปี และ 5 ปี เด็กใช้คุณูประโยคที่มีตัวบ่งชี้ร้อยละ 20 26 และ 40 ตามลำดับ และเลือกไม่ใช้ตัวบ่งชี้คุณูประโยคในอัตรา ร้อยละ 14 19 และ 62 ในเด็กอายุ 2 ปี 4 ปี และ 5 ปีตามลำดับ

¹ คำที่อยู่ในวงเล็บ หมายถึง ไม่ปรากฏการใช้งาน ผู้วิจัยเสริมเข้ามาเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจบริบทการใช้งาน ดังนั้น (ไดโนเสาร์) และ (ที่) ในตัวอย่าง 5 จึงหมายถึงการที่เด็กไม่ใช้คำนามหลักและไม่ใช้ตัวบ่งชี้คุณูประโยคในประโยคดังกล่าว

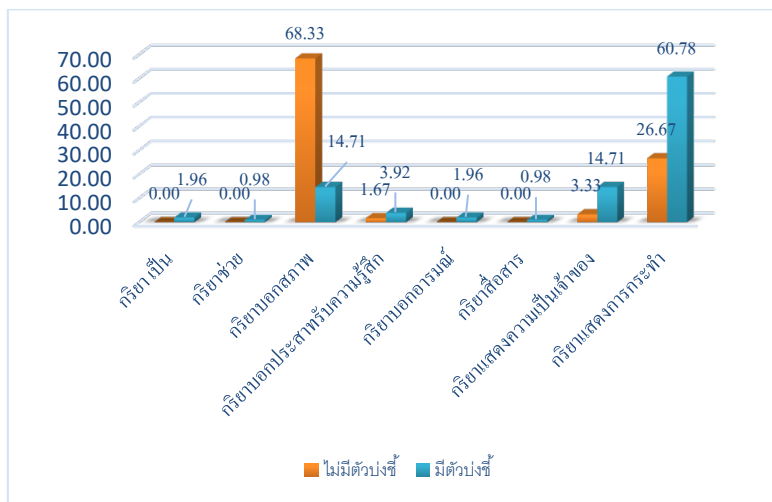
ภาพที่ 2: แสดงร้อยละของการปรากฏตัวบ่งชี้คุณานุประโยคในแต่ละช่วงอายุ

ในภาพรวมเด็กจะเห็นได้ว่าเด็กเลือกใช้คุณานุประโยคแบบมีตัวบ่งชี้มากกว่าไร้ตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาแต่ละช่วงอายุ จะเห็นได้ว่าเด็กมีพัฒนาการในการใช้ตัวบ่งชี้เพิ่มมากขึ้นตามวัย และในทำนองเดียวกัน เด็กเลือกไม่ใช้ตัวบ่งชี้คุณานุประโยคเพิ่มขึ้นตามวัยและในอัตราที่ใกล้เคียงกัน ในวัย 5 ปีเด็กเลือกไม่ใช้ตัวบ่งชี้มากกว่าใช้ตัวบ่งชี้ และยังมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้และไม่ใช้ตัวบ่งชี้เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ควบคู่กันไป

สำหรับการใช้ตัวบ่งชี้คุณานุประโยคในภาษาไทยที่มี 3 คำ คือ ที่ ซึ่ง อัน นั้นพบว่า เด็กทุกคนที่ใช้ตัวบ่งชี้ เลือกใช้คุณานุประโยคที่มีตัวบ่งชี้ ที่ ทั้งหมด (105 ครั้ง) ทั้งนี้เนื่องจาก ที่ เป็นตัวบ่งชี้คุณานุประโยคที่พบบ่อยและใช้ในชีวิตประจำวัน เด็กจึงสามารถรับได้ง่าย และใช้ได้ก่อนตัวบ่งชี้อื่นๆ ซึ่งไม่พบในข้อมูลการสนทนาของเด็ก ทั้งนี้อาจเนื่องจากลักษณะการใช้งานที่เป็นทางการและซับซ้อน

ผู้วิจัยสนใจความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้คุณานุประโยคและคำกริยาที่ปรากฏในคุณานุประโยค และพบว่าเด็กใช้คุณานุประโยคที่ไม่มีตัวบ่งชี้คุณานุประโยคหรือที่เรียกกันว่าคุณานุประโยคลดรูปร่วมกับคำกริยาบอกสภาพมากที่สุด (ร้อยละ 68.33) ดังตัวอย่างที่ (5) รองลงมาเป็นกริยาแสดงการกระทำ (ร้อยละ 26.67) ดังตัวอย่างที่ (2) และใช้คุณานุประโยคที่มีตัวบ่งชี้คุณานุประโยคร่วมกับกริยาแสดงการกระทำ

มากที่สุด (ร้อยละ 60.78) ดังตัวอย่างที่ (6) รองลงมาเป็นกริยาบอกสภาพ และกริยาแสดงความเป็นเจ้าของ มีอย่างละร้อยละ 14.71 ดังตัวอย่างที่ (7) และ (8)

ภาพที่ 3: การปรากฏตัวบ่งชี้กับประเภทของของกริยาในคุณานุประโยค

- (5) อันนี้ทำไมเอาหรี, [(ที่) ___i ใหญ่]
- กริยาบอกสภาพ
- เด็กชายอายุ 4 ปี
- (2) นี่เป็นกระดุก_i [(ที่) ให้ ___i หมา]
- กริยาแสดงการกระทำ
- เด็กหญิงอายุ 2 ปี
- (6) (หนู) อยากกินไอติม, [ที่ ผู้ชายกิน ___i]
- กริยาแสดงการกระทำ
- เด็กชายอายุ 2 ปี
- (7) (ผีเสื้อ) เป็นตัวหนอน_i [ที่ __ กลม ๆ]
- กริยาบอกสภาพ
- เด็กชายอายุ 3 ปี
- (8) อยากเป็นแฟนเด็กผู้หญิง, [ที่...ที่ ___i มีผมสีม่วง]
- เด็กชายอายุ 4 ปี

ในตัวอย่างที่ (7) เด็กกล่าวถึงหนอนที่ม้วนตัวกลม จึงเป็นการนำกริยาบอกสภาพ เช่น *เล็ก กลม อ้วน ใหญ่* มากล่าวซ้ำเพื่อเน้นย้ำ จึงพบคำว่า *เล็กๆ กลมๆ อ้วนๆ ใหญ่ๆ* และใช้ในลักษณะกริยาหรือภาคแสดง ในที่นี้จึงจัดให้คำเหล่านี้เป็นคำกริยาบอกสภาพตามมุมมองของเด็ก ต่างจาก Prasithrathsint, Indrambarya and Chaicharoen (2011) ที่ระบุให้เป็นคำคุณศัพท์ตามเกณฑ์ไวยากรณ์ไทยมาตรฐาน

ดังที่กล่าวไว้ในบทนำว่า ตัวอย่างที่ (2) เป็นลักษณะคุณานุประโยคนำเสนอที่ Lambrecht (1988) และ Diessel & Tomasello (2000) ว่าเป็นกระบวนการเบื้องต้นในการรับคุณานุประโยคในภาษาเด็ก จากตัวอย่าง (2) จะเห็นได้ว่าคุณานุประโยคนำเสนอนี้ ประกอบด้วย [คำสรรพนาม *นี้* + กริยา *เป็น* + คำนามหลักของ คุณานุประโยค + กริยา] โดยไม่ใช่ตัวบ่งชี้คุณานุประโยคแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้พบการปรากฏคุณานุประโยคนำเสนอในลักษณะนี้เพียง 2 ครั้งในเด็กวัย 2 ปี เพียงคนเดียว โดยเด็กคนเดียวกันยังใช้คุณานุประโยคนำเสนอกับตัวบ่งชี้ *ที่* ใน คุณานุประโยคที่ตามด้วยกริยาแสดงการกระทำด้วยเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างที่ (9)

(9) *ใคร นะ.....นี่เป็นน้องต้นข้าว, [ที่___, ใส่กระโปรง]นะ* เด็กหญิงอายุ 2 ปี

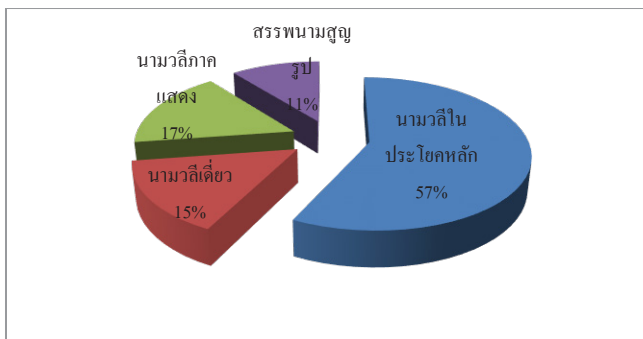
ตัวอย่างที่ (2) และ (9) แสดงให้เห็นว่าเด็กวัย 2 ปีอยู่ระหว่างการรับตัวบ่งชี้คุณานุประโยค โดยอาจเลือกใช้หรือเลือกไม่ใช่ตัวบ่งชี้ก็ได้ หลังจากการรับและเรียนรู้คุณานุประโยคนำเสนอซึ่งมักปรากฏพร้อมกับคำว่า *เป็น* หรือ *คือ* แล้ว รูปแบบนี้จะได้พัฒนาต่อไปเป็น คุณานุประโยคที่มีคำนามภาคแสดงเป็นคำหลักต่อไป

การปรากฏร่วมกับนามวลีหลักของคุณานุประโยค

ลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของคุณานุประโยค คือ การมีคำหลักที่ คุณานุประโยคทำหน้าที่ขยาย งานวิจัยนี้พบว่าคำหลักของคุณานุประโยคในภาษาของเด็กอาจมีรูปร่างที่แตกต่างกัน และสามารถแบ่งเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ นามวลีเดี่ยว นามวลีที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยคหลัก นามวลีภาคแสดง และสรรพนามศูนย์รูป

งานวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยอื่นในการจัดให้สรพนามสูญรูปเป็นคำหลักของ คุณานุประโยคด้วย แม้ว่านักวิชาการทางภาษาศาสตร์ที่ศึกษาด้านพัฒนาการภาษาเด็ก จะกล่าวถึงรูปแบบของคำหลักทั้งสามประเภทแรกเท่านั้น (Diessel & Tomasello, 2000: 134)

ผลการศึกษาพบการใช้คำหลักที่เป็นนามวลีที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยคหลัก มากที่สุด คือ ร้อยละ 57 รองลงมาเป็นนามวลีประเภทต่างๆ ในอัตราใกล้เคียงกัน ได้แก่ นามวลีภาคแสดงร้อยละ 17 นามวลีเดี่ยวร้อยละ 15 และ สรพนามสูญในอัตราร้อยละ 11 ดังแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4: ร้อยละของประเภทของนามวลีหลักของคุณานุประโยค

นามวลีที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยคหลัก

นามวลีหลักของคุณานุประโยคที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยคหลัก พบ จำนวนร้อยละ 57 ได้แก่ ประธาน หรือ ส่วนเติมเต็มของกริยา ในที่นี้ได้แยกนามวลีภาคแสดงออกจากส่วนเติมเต็มของกริยาเพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะพิเศษของนามวลีประเภทดังกล่าว ผลการวิเคราะห์พบว่าจากค่านามหลักที่เป็นส่วนของประโยคจำนวน 44 คำ ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มของกริยามากที่สุดในอัตราร้อยละ 84.09 และทำ

ตารางที่ 2

หน้าที่ของนามวลีที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยคหลัก	N	%
ประธาน	7	15.91
ส่วนเติมเต็มกริยา	37	84.09
รวม	44	100

คำนามหลักของคุณาปุระโยคที่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคหลักมี
 เพียงร้อยละ 7 ในตัวอย่างที่ (10) คำนาม *หมา* ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคหลัก
 ซึ่งตามด้วยสรรพนามเงา *มัน* และกริยา *ตาย* และเป็นคำนามหลักที่ทำหน้าที่ประธาน
 ของคุณาปุระโยคที่มีตัวบ่งชี้ *ที่* และ ในตัวอย่างที่ (11) *เด็ก* ทำหน้าที่ประธานของ
 กริยา *คือ* ในประโยคหลัก และเป็นคำนามหลักประธานของคุณาปุระโยคไว้ตัวบ่งชี้

- ค่านามหลักของคุณานุประโยคอาจทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มของกริยาหลัก
ซึ่งอาจเป็นกริยากรรมหรือกริยากรรม พวร้อยละ 84.09 ของค่านามหลักที่เป็นส่วน

หนึ่งของประโยคหลัก ในตัวอย่างที่ (12) คำนาม *เอาไชด์เดอร์* เป็นส่วนเติมเต็ม
 ประเภทกรรมของกริยากรรม *เล่น* ในประโยคหลัก และเป็นส่วนเติมเต็มของกริยา
 กรรม *เล่น* ในคณานุประโยคที่ถูกกละไว้ โดยมีตัวบ่งชี้คณานุประโยค ที่เชื่อม

- (12) *อยากเล่นเกมส์เอาไชด์เดอร์, [ที่ใคร(เล่น) __, เยอะกว่าชนะ]* เด็กชายอายุ 4 ปี
 ส่วนเติมเต็มกรรม

ในตัวอย่างที่ (13) *หวิ* เป็นส่วนเติมเต็มประเภทกรรมของกริยากรรม *เอา* ในประโยค
 หลัก และเป็นประธานของกริยากรรมบอกสภาพ *ใหญ่* ในคณานุประโยคไร้ตัวบ่งชี้

- (13) *อันนี้ทำไมเอาหวิ, [(ที่) __, ใหญ่]* เด็กชายอายุ 3 ปี
 ส่วนเติมเต็มกรรม

ทั้งนี้ส่วนเติมเต็มของกริยาหลักนี้ไม่รวมส่วนเติมเต็มของคำกริยา *เป็น* ซึ่งตามด้วย
 นามวลีภาคแสดงซึ่งจะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

นามวลีภาคแสดง (Predicate nouns)

นามวลีภาคแสดง หมายถึง นามวลีที่ทำหน้าที่ภาคแสดงแทนกริยาของ
 ประโยค โดยทั่วไปประโยคประกอบด้วยประธาน กริยา และส่วนเติมเต็ม กรณีที่
 ประโยคไม่มีกริยา จะต้องมีคำชนิดอื่นที่ทำหน้าที่ภาคแสดงแทน หากไม่มีภาคแสดง
 ประโยคย่อมไม่สมบูรณ์ ประโยคที่ใช้คำชนิดอื่นทำหน้าที่ภาคแสดง เรียกกันว่า
 ประโยคไร้กริยา (Indrambarya, 2000) งานวิจัยนี้พบนามวลีภาคแสดงที่ทำหน้าที่เป็น
 คำนามหลักของคณานุประโยคจำนวน 25 คำ คิดเป็นร้อยละ 17 โดยพบนามวลี
 ภาคแสดง 2 ลักษณะคือ การเป็นส่วนเติมเต็มของกริยาที่มีประธาน ร้อยละ 96 และ
 การเป็นภาคแสดงในประโยคไร้กริยา ร้อยละ 4 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3

ร้อยละของลักษณะของนามวลีภาคแสดงที่เป็นคำนามหลักของคณานุประโยค

ตำแหน่งของนามวลีภาคแสดงในประโยคหลัก	N	%
ส่วนเติมเต็มของกริยาที่มีประธาน	24	96
ภาคแสดงในประโยคไว้กริยา	1	4
รวม	25	100

นามวลีภาคแสดงในประโยคที่มีประธาน

- (14) *มอไซค์ได้เป็นมอไซค์_i [(ที่) กิน ____i ได้ด้วย]* เด็กชายอายุ 4 ปี
- ส่วนเติมเต็ม
- นามวลีภาคแสดง

ตัวอย่างที่ (14) เป็นประโยคที่มีนามวลี *มอไซค์ได้* เป็นประธาน มีนามวลีภาคแสดง *มอไซค์* ที่ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มของกริยา *เป็น* ในประโยคหลัก และนามวลี *มอไซค์ได้* ทำหน้าที่เป็นคำนามหลักของคณานุประโยคไว้ตัวบ่งชี้ (ที่) กิน ___ ได้ด้วย

นอกจากนี้ นามวลีภาคแสดงอาจปรากฏเป็นภาคแสดงในประโยคไว้กริยาได้ ประโยคไว้กริยา หมายถึง ประโยคที่ไม่มีคำกริยาทำหน้าที่ภาคแสดง แต่มีคำชนิดอื่น ทำหน้าที่แทน ในตัวอย่างที่ (15) คำนาม *ขนม* เป็นนามวลีหลักของคณานุประโยค และทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของประโยค *อันนี้ขนมที่หนูกิน* ซึ่งไม่ปรากฏกริยาในประโยคหลัก

นามวลีภาคแสดงในประโยคไว้กริยา

- (15) *อันนี้ขนม_i [ที่หนูกิน ____i]* เด็กหญิงอายุ 2 ปี
- นามวลีภาคแสดง

นามวลีเดี่ยว (Isolated NP)

เด็กในวัยนี้ใช้คณานุกรมประโยคขยายคำนามเดี่ยวจำนวนมากและบ่อย โดยเฉพาะในการสนทนาถามตอบ เด็กจะไม่พูดซ้ำคำและมักละส่วนที่คาดว่าผู้สนทนาเข้าใจตรงกันไว้ พบนามวลีเดี่ยว 23 คำ คิดเป็นร้อยละ 15 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(16) (ชอบ) เด็กคน_i [ที่___i ใส่กะโปงอะ] เด็กหญิงอายุ 2 ปี

(17) (เป็น) สติกเกอร์_i [ที่(หนู)(จะ)ให้___i เพื่อน] เด็กชายอายุ 5 ปี

ในตัวอย่างที่ (16) ขณะที่ครูถามว่าเด็กหญิงชอบอะไร เด็กชี้ไปที่ภาพของเพื่อนที่มีเด็กใส่กะโปรงและเลือกตอบเฉพาะสิ่งที่เป็นข้อมูลใหม่โดยไม่กล่าวซ้ำคำกริยา ชอบ ที่ครูได้ใช้ในการถาม นั่นคือ ละคำกริยาหรือข้อความที่เป็นที่เข้าใจกัน เช่นเดียวกับตัวอย่างที่ (17) ที่เด็กชายโชว์สติกเกอร์ที่ต้องการจะให้เพื่อนให้ครูดู และกล่าวว่า สติกเกอร์ให้เพื่อน เพื่อให้ทราบว่านี่คือสติกเกอร์ที่ตนต้องการให้เพื่อนของตน จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าเด็กใช้นามวลีเดี่ยวโดยอาศัยการอ้างอิงตามบริบทของบทสนทนา

นอกจากนี้ยังพบว่าในการตั้งคำถามที่ขึ้นต้นด้วย อะไร เด็กเลือกสื่อสารด้วยการใช้นามวลีเดี่ยวตามด้วยคณานุกรมประโยคที่มีตัวบ่งชี้³ ที่ในการตั้งคำถาม เพื่อเป็นการเจาะจงถึงสิ่งที่ต้องการถามอย่างชัดเจน ดังตัวอย่างที่ (18) เด็กต้องการถามเพื่อนว่าอะไรที่ตัวเล็ก และ (19) อะไรอยู่ที่อยู่บนบก เพื่อให้ได้คำตอบเจาะจงเป็นบางสิ่งที่ตัวเล็กและอยู่บนบกตามที่ต้องการเท่านั้น ทั้งนี้ไม่พบการใช้ อะไร ตามด้วยกริยา เช่น อะไรตัวเล็ก ๆ หรือ อะไรอยู่บนบก ซึ่งเป็นการตั้งคำถามโดยการไม่เฉพาะเจาะจง แสดงให้เห็นว่าเด็กในวัยก่อนเรียนมีพัฒนาการในการรับตัวบ่งชี้³ ที่และพัฒนาการในการรับคณานุกรมประโยคแบบเฉพาะเจาะจงอย่างชัดเจน แต่อาจยังไม่ได้เรียนรู้ความแตกต่างทางความหมายระหว่างการใช้ประโยคความเดียว อะไรอยู่บนบก กับการใช้ อะไร เป็นคำนามหลักตามด้วยกริยาดำรง³ ที่ขึ้นต้นคณานุกรมประโยค

(18) อะไร_i [ที่___i ตัวเล็ก ๆ] เด็กหญิงอายุ 3 ปี

(19) ผิด // อะไร_i [ที่มัน_i อยู่บนบก] เด็กชายอายุ 5 ปี

สรรพนามสรรพนาม (null pronoun)

สรรพนามสรรพนาม (null pronoun) คือ การไม่ปรากฏรูปคำนามในตำแหน่งประธานหรือส่วนเติมเต็มของกริยาในภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่สามารถละสรรพนามได้ (pro-drop language) งานวิจัยนี้พบการใช้สรรพนามสรรพนาม 16 คำ คิดเป็นร้อยละ 11 ของคำหลักของคณานุกรมประโยคทั้งหมด สรรพนามสรรพนามในตำแหน่งคำหลักของคณานุกรมประโยค สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สรรพนามสรรพนามที่ปรากฏเป็นส่วนเติมเต็มของกริยาในประโยคหลัก พบร้อยละ 68.75 และสรรพนามสรรพนามเดี่ยว พบร้อยละ 31.25 ดังนี้

ตารางที่ 4

ร้อยละของลักษณะของสรรพนามสรรพนามที่เป็นคำนามหลักของคณานุกรมประโยค

ตำแหน่งของสรรพนามสรรพนามในประโยคหลัก	N	%
ส่วนเติมเต็มของกริยา	11	68.75
สรรพนามสรรพนามเดี่ยว	5	31.25
รวม	16	100

ตัวอย่างที่ (20) เป็นตัวอย่างของการใช้สรรพนามสรรพนามในตำแหน่งส่วนเติมเต็มกรรมของกริยา มี โดยเด็กและคู่สนทนาเข้าใจกันดีว่ากำลังกล่าวถึงลูกบอล จึงไม่จำเป็นต้องกล่าวซ้ำอีกครั้ง คณานุกรมประโยคนี้อาจขึ้นต้นด้วยตัวบ่งชี้ ที่ ใน [ที่มันแรงๆ]

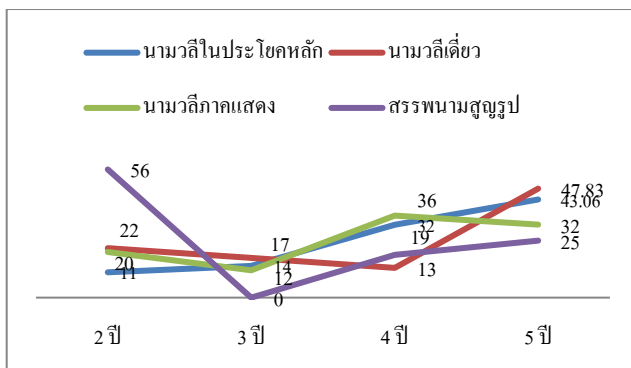
(20) (หนู) มี(ลูกบอล) ; [ที่มัน (หนู) แรงๆ] เด็กชายอายุ 5 ปี

นอกจากนี้สรรพนามสรรพนามยังสามารถปรากฏตามลำพังเป็นคำหลักของคณานุกรมประโยค นั่นคือ ไม่ปรากฏรูปคำนามหลักใด และไม่เป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของประโยค คณานุกรมประโยคที่มีคำหลักเป็นสรรพนามสรรพนามเดี่ยวนี้ พบ 5 ครั้ง และร้อยละ 100 ปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้ ที่ ตัวอย่างที่ (21) เป็นการที่ใช้สรรพนามสรรพนามเดี่ยวเป็นคำหลักของคณานุกรมประโยค โดยคณานุกรมประโยคนี้อาจขึ้นต้นด้วยตัวบ่งชี้ ที่ ใน

[ที่_มีจิกกาเบล] โดยไม่จำเป็นต้องกล่าวซ้ำเพราะสามารถสื่อสารเข้าใจได้ว่ากำลังกล่าวถึง ปีเตอร์แพน นั่นเอง

(21) (ปีเตอร์แพน) ; (ที่_มีจิกกาเบล) เด็กชายอายุ 5 ปี

เมื่อวิเคราะห์นามวลีหลักของคุณานุประโยคประเภทต่างๆ ในเด็กวัยต่างกัน พบว่าเด็กสามารถใช้นามวลีเดียว นามวลีที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยคหลัก นามวลีภาคแสดง และสรรพนามสวญรูปเป็นคำหลักของคุณานุประโยคได้ตั้งแต่อายุ 2 ปีในอัตราที่แตกต่างกัน จากภาพที่ 5 เด็กอายุ 2 ปี เลือกใช้สรรพนามสวญรูปสูงสุด รองลงมา เป็นนามวลีเดียวและนามวลีภาคแสดงในอัตราร้อยละ 22 และ 20 ตามลำดับ และใช้นามวลีในประโยคหลักน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 11 เด็กอายุ 3 ปีใช้นามวลีเดียวมากที่สุดคือ ร้อยละ 17 รองลงมาเป็นนามวลีที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยคหลักร้อยละ 14 และนามวลีภาคแสดงในอัตราร้อยละ 12 และไม่ใช่สรรพนามสวญรูปเลย เด็กอายุ 4 ปีเลือกใช้นามวลีภาคแสดงมากที่สุด ในอัตราร้อยละ 36 รองลงมาเป็นนามวลีหลักที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยคหลักในอัตราร้อยละ 32 และสรรพนามสวญรูปในอัตราร้อยละ 19 และใช้นามวลีเดียวร้อยละ 13 เด็กอายุ 5 ปี ใช้นามวลีเดียวมากที่สุด ในอัตราร้อยละ 47.83 รองลงมาเป็นนามวลีในประโยคหลัก ในอัตราร้อยละ 43.06 นามวลีภาคแสดงในอัตราร้อยละ 32 และใช้สรรพนามสวญรูปน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 25

ภาพที่ 5: ประเภทของการใช้นามวลีหลักของคุณานุประโยคในเด็กวัยต่างๆ

เป็นที่น่าสนใจว่าการใช้นามวลีหลักทุกประเภทลดลงในช่วงอายุ 3 ปีโดยไม่ปรากฏสรรพนามสวรูปเป็นคำนามหลัก แต่เด็กเริ่มกลับมาใช้และเพิ่มขึ้นในช่วงอายุ 4-5 ปี จึงเป็นไปได้ว่าช่วงอายุ 3 ปีเด็กอยู่ในช่วงที่เด็กกำลังเรียนรู้และพยายามทดลองใช้คำนามหลักประเภทต่างๆ และจากการใช้งานคำนามหลักประเภทต่างๆ ในช่วงอายุ 4 และ 5 ปี แสดงให้เห็นแนวโน้มการใช้คำนามหลักทุกประเภทในปริมาณที่มากขึ้นตามวัย

อภิปรายผล

ในการเก็บข้อมูลจากการสนทนาธรรมชาติของเด็กวัย 2-5 ปี พบว่าเด็กวัยก่อนเรียนสามารถเรียนรู้การใช้และไม่ใช้ตัวบ่งชี้คุณานุประโยคได้ตั้งแต่อายุ 2 ปี ทั้งนี้ การไม่ใช้ตัวบ่งชี้คุณานุประโยคเป็นลักษณะแรกเริ่มของคุณานุประโยคในเด็กเล็กที่พบในภาษาต่างๆ การที่เด็กไทยวัยก่อนเรียนสามารถใช้ตัวบ่งชี้คุณานุประโยคตั้งแต่อายุ 2 ปี จึงเป็นการเริ่มพัฒนาการที่ไว แต่เด็กก็ยังทดลองใช้งานตัวบ่งชี้และไม่ใช้ตัวบ่งชี้ควบคู่กันและเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งสองรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับการใช้

อายุ 5 ปี สอดคล้องกับงานของ Diessel and Tomasello (2000:142) และมีแนวโน้มลดลงโดยเฉพาะเมื่อเด็กสามารถสร้างประโยคที่ซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้นเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้นเด็กจึงเลือกใช้คำหลักที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยค 'ไม่ว่าจะเป็นประธานหรือส่วนเติมเต็มของประโยค มากขึ้นเรื่อยๆ นั่นเอง

References

- Brandt, S., Diessel, H. & Tomasello, M. (2008). The acquisition of German relative clauses: A case study. *Journal of Child Language*, 35, 325-348.
- Diessel, H. & Tomasello, M. (2000). The development of relative clauses in spontaneous child speech. *Cognitive Linguistics*, 11, 131-51.
- Diessel, H. (2009). *The emergence of relative clauses in early child language*. University of Jena. Retrieved on 1 January 2018 from <https://1th.me/nrBdZ>
- Indrambarya, K. (2000). Non-verbal predicates in Thai. *Oceanic Linguistics Special Publications*. No. 29, Grammatical Analysis: Morphology, Syntax, and Semantics. 186-208. [in Thai]
- Kim, C. & O'Grady, W. (2015). Asymmetries in children's production of relative clauses: data from English and Korean. *Journal of Child Language*. 1-34.
- Kullavanijaya, P. (2006). Noun complement Clauses: Relative Clauses and Complement Clauses. in Prasithrathsint, A. Ed. In *Controversial constructions in Thai grammar: Relative clauses constructions, complement clauses constructions, serial verb constructions, and passive constructions*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai]
- Lambrecht, K. (1988). *There was a farmer had a dog: Syntactic amalgams revisited*. in Proceedings of the Fourteenth Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society. 319-339.

Pindabaedya, P. (2017). *Acquisition of relative clauses in Thai pre-school children*.

M.A.Thesis. Kasetsart University. [in Thai]

Pindabaedya, P. & Indrambarya, K. (2018). Relativization strategies of 2 to 5 Year-Old Thai Children. *Parichart Journal*, 31(2), 37-58. [in Thai]

Prasithrathsint, A., Indrambarya, K. & Chaicharoen, N. (2011). *Research report on standard Thai grammar*. Pan-dialectal Thai Grammar Project supported by Thailand Development Research Institute. [in Thai]

Author

Associate Professor Kitima Indrambarya, Ph.D.

Department of Linguistics,

Faculty of Humanities, Kasetsart University

50 Ngamwongwan Road, Chatuchak, Bangkok 10900

Tel.: 089-416-9289 Email: kitima.i@ku.th

